

Länsstyrelsen
GOTLANDS LÄN

Unni Karlsson
Enheten för samhälle och kulturmiljö
010-2239363

YTTRANDE

Datum
2018-04-16

Dnr
402-990-2018

1(5)

Region Gotland
Samhällsbyggnadsförvaltningen
621 81 Visby

Samråd om behovsbedömning vid upprättande av detaljplan för Tofta Sallmunds 4:1, Tofta strand, Gotlands kommun, enligt 6 § förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905)

Region Gotland 2018-03-21

Region Gotlands dnr: BN 2018/673

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen instämmer i den bedömning som Region Gotland gjort att planläggning för rörlig camping och friluftsliv, tillfällig övernattnings- och bostäder inom området kan innebära betydande miljöpåverkan avseende påverkan på riksintressen enligt 3 och 4 kap. Miljöbalken och områdets naturvärden varför en miljökonsekvensbeskrivning krävs. Detta för att möjliggöra en bedömning av de detaljerade konsekvenserna utifrån flera alternativa lokaliserings- och utformningsalternativ.

Ett avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivning ska hållas med Länsstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Enligt 4 kap. 34 § PBL (2010:900) ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas för en detaljplan enligt 6 kap. 12 och 13 §§ MB, om genomförandet av detaljplanen kan antas få en betydande miljöpåverkan.

Vid bedömning om genomförandet av en plan antas medföra betydande miljöpåverkan ska länsstyrelsen och andra myndigheter som berörs av planen ges tillfälle att yttra sig, enligt 6 § förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar.

Förfrågan, daterad 2018-03-21, gäller upprättande av detaljplan för Tofta Sallmunds 4:1. Region Gotland gör bedömningen att betydande miljöpåverkan genom påverkan på naturvärden, friluftsliv och landskapsbild inte kan uteslutas varför en MKB krävs.

Syftet med detaljplanen är enligt Region Gotland att pröva rörlig camping och friluftsliv, inslag av tillfällig övernattning i form av stugor och hotell med tillhörande service samt bostäder.

Gällande planer

I gällande översiktsplan, Bygg Gotland 2025, pekas området ut som en turistzon med utvecklingspotential som ska planläggas för att säkerställa det rörliga friluftslivet och andra värden.

Området är inte tidigare detaljplanelagt.

Länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Riksintressen

Hela Gotland är av riksintresse enligt 4 kap. 2 § miljöbalken (MB) jämlikt 4 kap. 1 § MB. Det innebär att det finns inskränkningar i markutnyttjandet. Åtgärder får inte medföra att Gotlands samlade natur- och kulturvärden påtagligt skadas och därmed begränsar främst det rörliga friluftslivets intressen. Länsstyrelsen instämmer i Region Gotlands bedömning att en exploatering kan medföra negativ påverkan på allmänhetens åtkomst och tillgänglighet till strandområdet och bedömer därför att det föreligger risk för påtaglig skada på riksintresset.

Planområdet omfattas också av 4 kap. 4 § MB, fritidshus får endast uppföras om det sker i form av komplettering till befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen vill påpeka att det av planhandlingarna ska framgå huruvida de utpekade bebyggelseområdena kan anses utgöra komplettering till befintlig bebyggelse.

Planområdet ingår i ett område av riksintresse för det rörliga friluftslivet, beslut av Naturvårdsverket 1987-12-21, enligt 3 kap. 6 § MB. Värdet finns framförallt i områdets höga naturvärden med rik och varierad flora och fauna och den fina badstranden. I underlaget för behovsbedömningen pekas relativt stora områden ut för bostadsändamål, något som riskerar att långsiktigt påverka rörelsefriheten inom och till området. Länsstyrelsen konstaterar även att planläggning för hotell- och uthyrningsstugor närmst strandlinjen medför negativ påverkan på riksintresset för friluftslivet då allmänhetens tillgång till området riskerar att begränsas. Länsstyrelsen instämmer därför i Region Gotlands bedömning att en exploatering kan medföra negativ påverkan på allmänhetens åtkomst och tillgänglighet till strandområdet och bedömer därför att det föreligger risk för påtaglig skada på riksintresset.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Enligt SGI:s kartering är Tofta Strand ett område där det idag förekommer stranderosion. Enligt SGI kommer också ökade havsnivåer och kraftigare vindar att innebära ökade problem med stranderosion längs kusten. Då delar av strandområdet ligger relativt lågt är påverkan från ökade havsnivåer och kraftigare vindar påtaglig varför påverkan av stranderosion kan komma att öka i framtiden. I det fortsatta planarbetet samt i en MKB krävs att hänsyn tas till den potentiella påverkan från stranderosion och det ska klargöras huruvida en höjd havsnivå och/eller stranderosion kan komma att påverka tillkommande bebyggelse och infrastruktur, befintlig bebyggelse eller områdets funktion som en attraktiv badstrand för allmänheten.

Den lågpunktskartering som är gjord för Gotland visar platser med sänkor där vatten kan ansamlas efter ett kraftigt regn, beräknat utifrån Lantmäteriets höjdmödel NNH (2M). Denna ger därmed indikationer på vilka områden som behöver utredas närmare vad gäller risken för översvämning. Inom planområdet finns större sammanhängande ytor där vatten kan bli stående. Delar av denna sammanhängande yta skulle kunna få ett vattendjup på minst en meter. Inom detta område finns enligt underlaget förslag på bebyggelse. Det finns även flödesvägar genom det aktuella planområdet. Länsstyrelsens Plan-PM om hänsyn till översvämningrisker bör användas som utgångspunkt för att i det fortsatta planarbetet se över eventuella problem med översvämning av nederbörd.

Geoteknik

Av SGI:s kartunderlag om ras, skred och erosion framkommer att området aktuellt för planläggning i sin helhet består av sand vilket innebär att området inte består av fast mark. Detta medför att geotekniska utredningar och undersökningar behöver genomföras för att säkerställa områdets lämplighet för byggnation.

Med hänsyn till områdets geotekniska förutsättningar krävs att områdets vatten- och avloppshantering beaktas särskilt. I sammanhanget krävs även utredning av behovet av rening av dag- och spillvatten.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL skall MKN följas vid planläggning.

Strandskydd

Planområdet omfattas av strandskyddsbestämmelserna till 100 meter från strandlinjen enligt 7 kap 13–18 § § MB. Inom strandskyddat området råder nybyggnadsförbud. Dispens krävs för byggnationer, grävning inför byggnationer, trädfällning eller andra åtgärder som kan påverka växt- och djurlivet eller ha en avhållande effekt för allmänheten. Samma område är beläget inom område som omfattas av förordnandet om naturreservat Gotlandskusten, beslut av Länsstyrelsen 1993-08-26, enligt 7 kap 4 § MB vilket innebär att tillstånd krävs för nya byggnader och för åtgärder som riskerar att medföra störningar på fågellivet.

Rådgivning enligt 2 kap. PBL

Naturmiljö

Inom planområdet förekommer den fridlysta arten purpurknipprot och den fridlysta fågelarten halsbandflugsnappare har observerats. Vid potentiell påverkan på fridlysta arter genom byggnation eller andra åtgärder krävs dispens från artskyddet.

Inom området har även flertalet rödlistade arter rapporterats, bland annat ekorrsvingel, som är en starkt hotad växt och som endast finns på denna enda lokal på Gotland. Om lokalen bebyggs finns stor risk att arten försvinner helt på Gotland. Andra rödlistade arter som finns är stjälnösvamp och fjärilen grå fältmalörtssäckmal, där det största hotet för de båda arterna är exploatering. Även den rödlistade svampen dynspröding finns i området. Arten är i huvudsak knuten till öppna sanddyner och har inom området endast en mindre utbredning varför en exploatering av platsen där denna växer kan medföra att arten helt försvinner från området. Inom området har även två rödlistade mossarter registrerats, östersjöbryum och heltuss. Östersjöbryum är en sällsynt art på långgrunda betade havsstrandängar. Heltuss växer främst på stiganter. Det största hotet mot bägge arter är exploatering av dess levnadsplatser.

Sammantaget gör Länsstyrelsen bedömningen att planens intentioner kan antas medföra betydande miljöpåverkan genom påverkan på områdets naturvärden varför en miljökonsekvensbeskrivning enligt 6 kap. 12 och 13 §§ MB krävs.

Länsstyrelsen konstaterar att stora delar av området aktuellt för planläggning omfattas av stranddyner och att genomförda inventeringar i områdets närhet visar på förekomst av naturtypen grå dyner. Naturtypen är prioriterad för skydd och dess bevarande bedöms vara av särskilt hög prioritet inom EU. Länsstyrelsen vill framhålla att Sverige gentemot EU har förbundit sig att de prioriterade naturtyperna som finns i landet ska ha minst den förekomstareal som de hade vid Sveriges inträde i den Europeiska Unionen den 1 januari 1995. Exploateringar inom dessa naturtyper leder därför till att Sverige inte kan uppfylla sitt åtagande gentemot EU. Länsstyrelsen anser generellt att inga ytterligare områden som omfattar dynsand ska exploateras. För att utreda huruvida området aktuellt för planläggning omfattas av någon av de av EU prioriterade naturtyperna krävs att området inventeras i sin helhet.

Kulturmiljö

I Riksantikvarieämbetets fornminnesregister (FMIS) finns idag inga registrerade fornlämningar inom aktuellt område. Enligt skattningskartan från 1700-talet utgjorde delar av området myr och hagmark. På 1930-talet var den del som idag är campingplats och parkering, mestadels uppodlad mark. I anslutning till området har flera fynd registrerats, bland annat flertalet stensättningar cirka 300 meter nordost om det aktuella området samt flertalet stenyxor på en närliggande åker.

Med hänsyn till att flertalet fynd gjorts i områdets närhet samt med beaktande av skattläggningskartan gör Länsstyrelsen bedömningen att en arkeologisk utredning krävs inom det fortsatta planarbetet samt att det i en MKB ska klargöras huruvida planens intentioner medför någon påverkan på idag okända fornlämningar.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att nya detaljplaner bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. Klimatförändringar medför konsekvenser för i stort sett alla samhällssektorer och anpassningsåtgärder är därför nödvändiga.

Region Gotland bör i en detaljplan med tillhörande MKB beskriva behovet av klimatanpassningsåtgärder med utgångspunkt från aktuella förhållanden och risker samt framtida påverkan av klimatförändringar. Här ska även de överväganden som har legat till grund för planens utformning med hänsyn till förväntad klimatförändring framgå. I det aktuella planområdet anser Länsstyrelsen att det är aktuellt att beakta konsekvenser av höjd havsnivå, stranderosion, intensivare nederbörd, samt höjda medeltemperaturer och värmeböljor.

Klimat- och energieffektiv samhällsplanering

I planarbetet bör frågor om effektiv energianvändning och användning av förnybar energi för uppvärmning och transporter beaktas och innefatta frågor om hur alternativ drivmedelsanvändning och kollektivtrafik kan främjas, bl.a. genom utbyggnad av laddinfrastruktur för elbilar.

Beslutande

Beslutet har fattats av samhällsplanerare Unni Karlsson. I handläggningen har också Cecilia Cederborg, naturvårdsenheten, Elin Sander och Therese Lindström, enheten för samhälle och kulturmiljö samt Lena Kulander, miljö- och vattenenheten deltagit.

Unni Karlsson
Samhällsplanerare

